

Otvoreni pristup (OA)

Poljak, Ljiljana; Zoranović, Petra

Educational content / Obrazovni sadržaj

Publication status / Verzija rada: **Accepted version / Završna verzija rukopisa prihvaćena za objavljivanje (postprint)**

Publication year / Godina izdavanja: **2021**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:227:076106>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

SVEUČILIŠTE
U
SPLITU

SVEUČILIŠNI
ODJEL ZA
FORENZIČNE
ZNANOSTI

Repository / Repozitorij:

[Repository of University Department for Forensic Sciences](#)

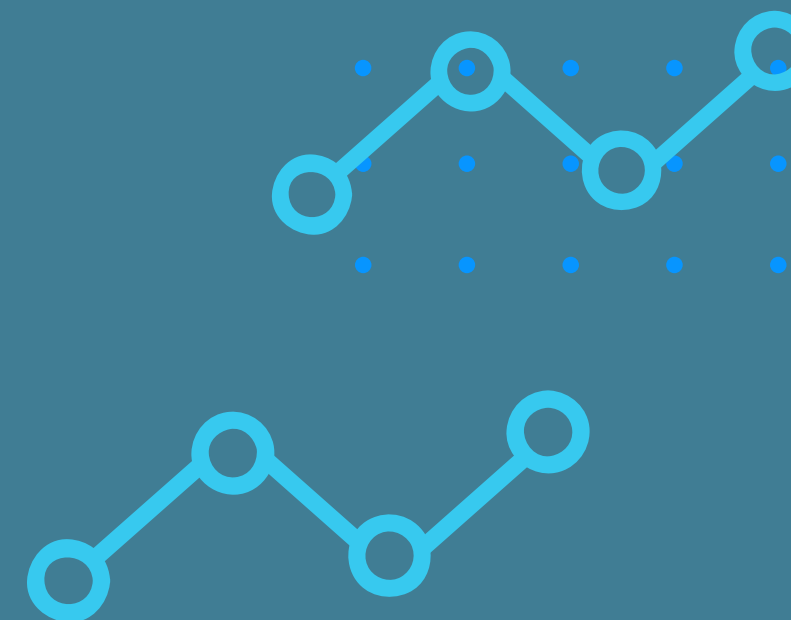

Otvoreni pristup (OA)

Ljiljana Poljak Bilić

Petra Zoranović

27. listopada 2021.

SVEUČILIŠTE U SPLITU

SVEUČILIŠNI ODJEL
ZA FORENZIČNE ZNANOSTI

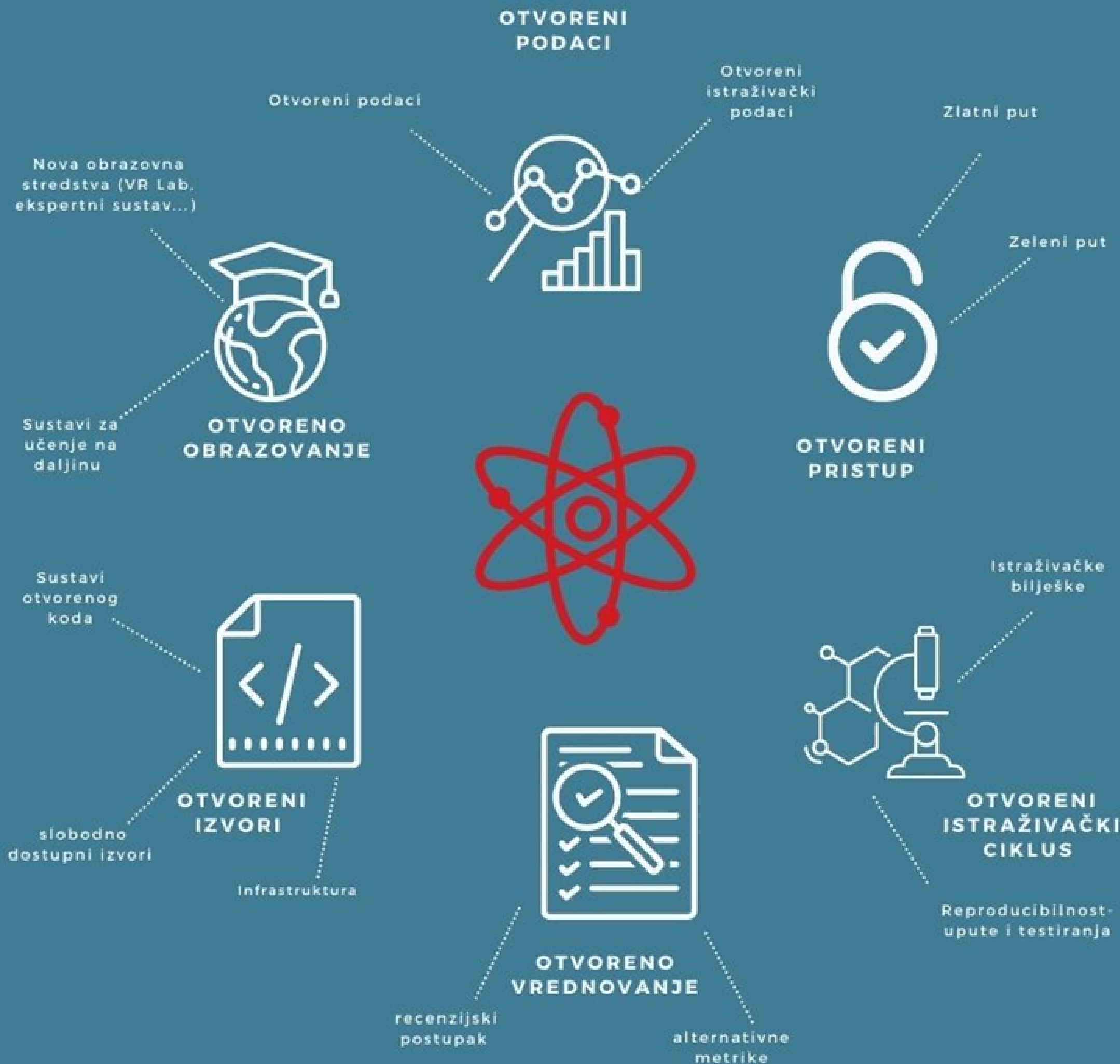

SVEUČILIŠNA
KNJIŽNICA
U SPLITU

OTVORENA ZNANOST

transparentno i
otvoreno znanje
koje se dijeli i
razvija kroz
suradničke
mreže

Otvorena znanost?

- pomak od standardnih načina objavljivanja istraživačkih rezultata u znanstvenim publikacijama prema dijeljenju i korištenju dostupnog znanja u što ranijoj fazi istraživačkog procesa
- mijenja način provođenja znanstvenih istraživanja, pristupa i korištenja rezultata, a javljaju se novi načini znanstvene razmjene i suradnje
- otvara put za unaprijeđeno povezivanje interdisciplinarnih istraživanja, što je ključno za rješavanje složenih istraživačkih pitanja i društvenih izazova

Zašto?

- učinkovitost
  - smanjuje se potreba za nepotrebnim umnožavanjem istraživanja
  - više istraživanja na temelju istih podataka
- pridonosi se poboljšanju kvalitete
  - ponovljivost i validacija rezultata --> pomaže u borbi protiv znanstvene prijevare
- ubrzan znanstveni napredak
- pogoduje gospodarskom rastu i inovacijama

„**Otvoreni pristup** je slobodan, besplatan i neometan mrežni pristup digitalnim znanstvenim informacijama koji omogućava čitanje, pohranjivanje, distribuciju, pretraživanje, dohvaćanje, indeskiranje i/ili drugo zakonito korištenje”

Hrvatska deklaracija o otvorenom pristupu, 2012.

Cilj politika otvorenog pristupa

"istraživačima i široj javnosti pružiti besplatan pristup stručno recenziranim znanstvenim publikacijama, istraživačkim podacima i drugim rezultatima istraživanja na otvoren i nediskriminirajući način, i to što je ranije moguće u postupku njihova širenja, te omogućiti uporabu i ponovnu uporabu rezultata znanstvenih istraživanja."

PREPORUKA KOMISIJE (EU) 2018/790 od 25. travnja 2018. o pristupu znanstvenim informacijama i njihovu čuvanju

Vrste otvorenog pristupa

Zeleni put

Rad objavljen u časopisu s pretplatom, a dopuštena verzija rada pohranjena u repozitorij (s odgodom)

Zlatni put

Plaćena objava rada (APC) u časopisu u otvorenom pristupu

Zašto?

Autor

veća vidljivost = veća citiranost

ubrzanje cjelokupnog znanstvenog ciklusa

Ustanova

okuplja znanstveni, obrazovni i stručni rad na jednom mjestu i predstavlja ga akademskoj zajednici, financijerima i javnosti

vidljivost, kvaliteta, umrežavanje, pozicioniranje

Zajednica

upoznavanje i razumijevanje znanstvene zajednice - popularizacija znanosti

brži protok znanja između znanstvene zajednice i industrije - gospodarski razvoj

Iz literature

Citatna prednost članka:

Hajjem, Harnad
Gingras, 2005. *

Ovisno o promatranom razdoblju,
između tri, četiri i pet puta.

Mikki, 2017.**

Članci u otvorenom pristupu su citirani
dvostruko više.

Nazim & Ashar,
2019.***

Citiranost časopisa u otvorenom pristupu
iznosi 78,87%, a u časopisima s pretplatom
prosjeak je 21,13%.

* biologija, psihologija, sociologija, zdravlje, političke znanosti, ekonomija, edukacija, pravo, menadžment

** sva područja

*** medicina

Digitalna građa:

Repozitorij

- Pohrana
- Upravljanje
- Pristup

- ocjenski radovi
- radovi objavljeni u časopisu ili zborniku
- poglavlja u knjizi i knjige
- likovna i audiovizualna građa
- skup podataka
- obrazovni sadržaj
- ostala dokumentacija (izvještaji, elaborati, studije i sl.)

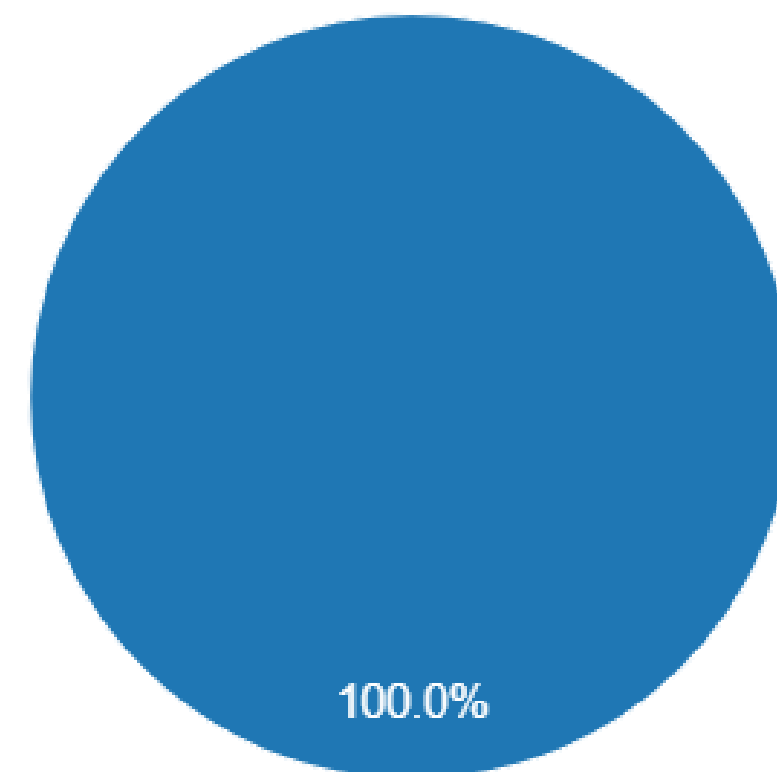
Primjer dobre prakse:

Health Sciences Research Commons (HSRC)

Repozitorij Sveučilišnog odjela forenzičke znanosti Sveučilišta u Splitu

STATISTIKA

Ukupan broj objekata

97

Postotak objekata u otvorenom pristupu

36.1%

Mogućnosti

Statistika?

Veća vidljivost = veća citiranost

Top Preuzimanja

- 1497 Oblici kaznenog djela ubojstva
- 618 Identifikacija sintetičkih tekstilnih vlakana probom gorenja
- 614 DNA profiliranje i baze podataka
- 602 Određivanje sastava aminokiselina i masnih kiselina u raznim vrstama mesa
- 599 Umjetno deformirana lubanja ili kraniosinostoza? – izazovi diferencijalne dijagnostike u biološkoj antropologiji
- 521 Analiza pojava oblika i metoda otkrivanja pranja novca
- 456 Određivanje olendrina u listu oleandra (Nerium Oleander L.)
- 432 Ugroženi svjedoci i njihova zaštita
- 417 Procjena spola i prosječne tjelesne visine u hrvatskoj populaciji s pomoću dimenzije otiska ruke
- 369 Ebola virus kao biološko oružje

Zašto objavljivati u repozitoriju Odjela za zdravstvene studije?

Vidljivost

Google, Google Scholar
OpenAIRE, OpenDOAR

Horizon 2020

"Autori ispunjavaju obvezu objave u otvorenom pristupu koju EC nalaže za sve H2020 projekte, kao i obvezu pohrane istraživačkih podataka za određena znanstvena područja"

Citiranost

"Na veću citiranost utječu: raniji pristup, odabir kvalitetnih članaka, pristranost pri odabiru, veći broj učitavanja samoarhiviranih članaka..."

Može li rad biti objavljen u repozitoriju?

Ovisi o politici izdavača o samoarhiviranju i stavljanju rada u otvoreni pristup.

Sherpa Romeo

Politike izdavača

“

Forensic
Science
International

”

“

Legal
Medicine

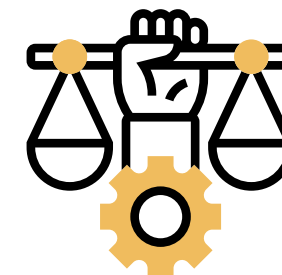

”

Objava rada u repozitoriju

Provjeriti uredničku politiku časopisa

Odabrati ispravnu verziju rada

Učitati rad u repozitorij

Get Access

Forensic Science International

Volume 311, June 2020, 110273

Technical Note

Adjusting posterior probabilities to meet predefined accuracy criteria: A proposal for a novel approach to osteometric sex estimation

Ivan Jerković^a, Željana Bašić^a ✉, Šimun Anđelinović^{b, c}, Ivana Kružić^a

Accepted Version
[pathway b]

12m

CC BY-NC-ND

Non-Commercial Institutional Repository, Subject Repository

Embargo

12 Months

Licence

CC BY-NC-ND

Location

Non-Commercial Institutional Repository
Subject Repository

Conditions

Must link to publisher version with DOI

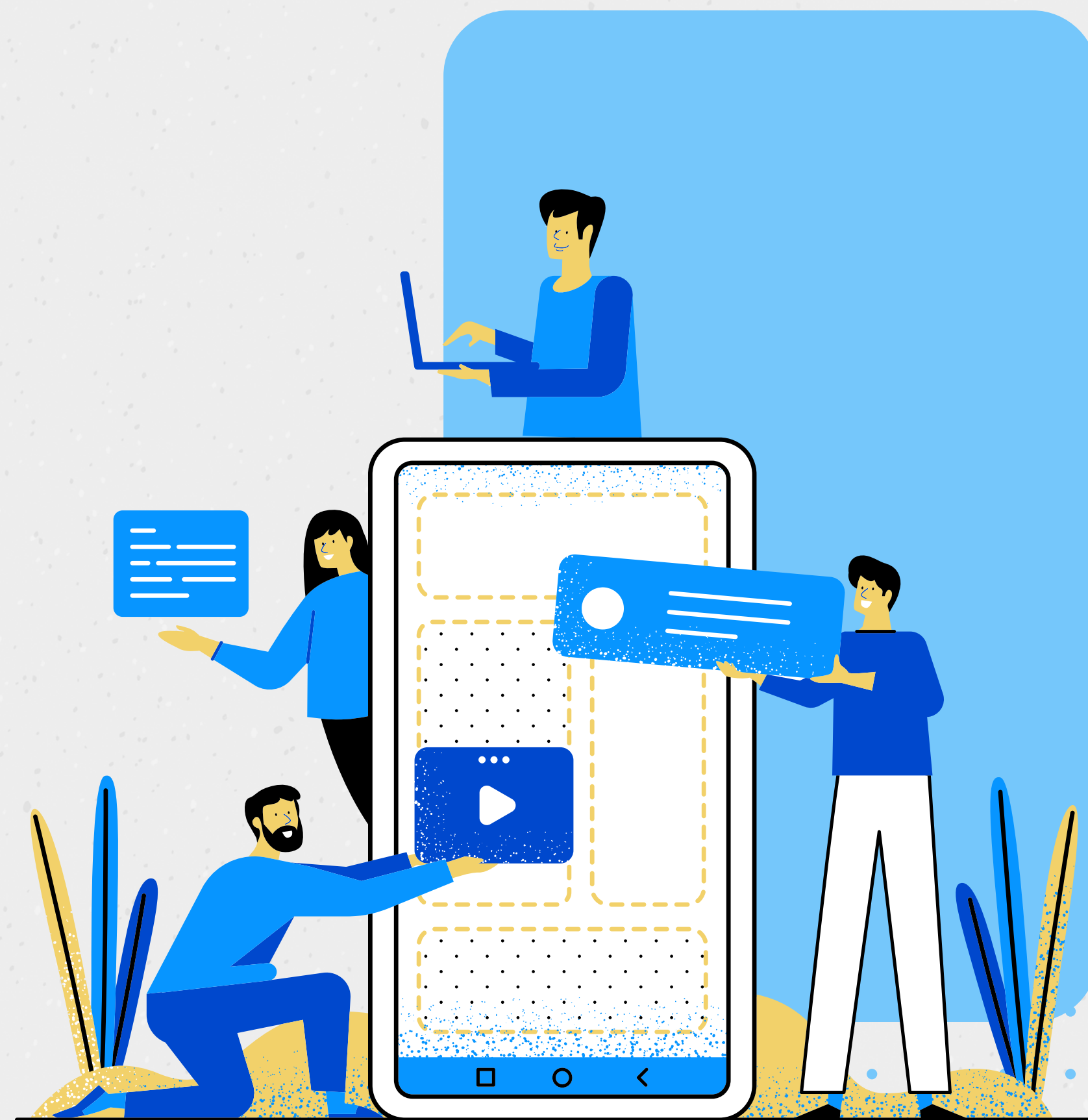
Sveučilišna knjižnica u Splitu

ljpoljak@svkst.hr,

petra.zoranovic@svkst.hr

otvorenaznanost@svkst.hr

bibliometrija@svkst.hr

Literatura:

- Hajjem, C., Harnad, S., & Gingras, Y. (2006). Ten-year cross-disciplinary comparison of the growth of open access and how it increases research citation impact. arXiv preprint cs/0606079.
<https://arxiv.org/abs/cs/0606079>
- Nazim, M., & Ashar, M. (2018). Do open access journals have greater citation impact? A study of journals in health and medical sciences in India. *Journal of Electronic Resources in Medical Libraries*, 15(3-4), 149-164.
<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/15424065.2018.1554464>
- Mikki, S. (2017). Scholarly publications beyond pay-walls: increased citation advantage for open publishing. *Scientometrics*, 113(3), 1529-153
<https://link.springer.com/article/10.1007/s11192-017-2554-0>